

การพัฒนากระบวนการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

Development of Administration for Learning Activity to Improving Student's Desirable Characteristics Basic Educational Commission Level

สุธิรา เกาสระกู**

ดร.กระพั่น ศรีงาน***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อประเมินกระบวนการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 5 คน และนักเรียน จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 45 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจ คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบบประเมินตนเองและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่า t -test (Dependent Sample t -test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่ามีสภาพการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) และเมื่อพิจารณาสภาพการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 3.80-4.39$)
2. ปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า มีปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.78$) และเมื่อพิจารณาปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ($\bar{x} = 1.60-2.33$)
3. ผลการพัฒนากระบวนการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความตระหนัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การนำไปประยุกต์ใช้และการประเมินผล
4. ผลการประเมินกระบวนการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

*คุณฉันทิพนธ์ปรัชญาคุณฉันทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุณฉันทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

***คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พุทธศักราช 2551 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลโดยรวมเท่ากับ 0.7682 แสดงว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมสูงกว่าก่อนทดลองเท่ากับ .7682 คิดเป็นร้อยละ 76.82 งานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

The objectives of this research were to study state and problem that to develop the management system learning activity for improving student's desirable characteristics basic education commission level and to evaluate its effectiveness the management system learning activity for improving student's desirable characteristics of Surin Primary Educational Service Area Office 2. The sample that to used to develop the management system learning activity for improving student's desirable characteristics is 5 administrators, 5 head of academics affairs and 35 students. Then the total of sample was 45. They were selected by a purposive sampling method. The instrument used for gathering data was the Questionnaire for the patrol. The Handbook for learning activity following The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008). The Evaluation From of Management Implementation for improving the student's desirable characteristics and the Interview. The statistics used to analyze the data were Alpha Coefficient's Cronbach , mean , standard deviation , the index of effectiveness and tested the hypotheses by dependent sample t-test.

The finding were as follows:

1. Most of teachers and administrators had strongly agreed that state of develop the management system learning activity for improving student's desirable characteristics was in "High" level ($\bar{x} = 4.06$) when , separate lay a side meet that was in "High" level ($\bar{x} = 3.80-4.39$)
2. Most of teachers and administrators had strongly agreed that problem of develop the management system learning activity for improving student's desirable characteristics following The was in "few" level ($\bar{x} = 1.78$) when , separate lay a side meet that was in "few" level ($\bar{x} = 1.60-2.33$)
3. The result of development the management system learning activity for improving student's desirable characteristics basic education commission level were composed of 4 stages: 1) awareness of activities, 2) activities for characteristics promotions, 3) application ; and 4) evaluation.

4. The result of the implementing the management system learning activity for improving student's desirable characteristics basic education commission level. At the posttest significantly higher than the pretest at .05. The effectiveness index total 0.7682 meaning 76.82 % of student's learning were developed.

This study revealed that administration for learning activity to improving student's desirable characteristics effect to student's desirable characteristics following The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) in the sense of Love of nation, religion and king , Honesty and integrity , Self-discipline, Avidity for learning, Observance of principles of Sufficiency Economy Philosophy in one's way of life , Dedication and commitment to work , Cherishing Thai-ness and Public-mindedness

Keywords: Development of administration/ Learning activity/ Desirable Characteristics/ student, Basic Education Commission level

บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม สร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัย จิตใจที่ดีงาม การศึกษาทำให้บุคคลรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองแล้วพัฒนาตนเองได้ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพการงานได้ ถ้าประเทศไทยได้ประชากรมีการศึกษาสูง การพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐในการนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน หลักในการจัดการศึกษาควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะเด็กแต่ละคนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนนั้นมีพื้นฐานทางด้านครอบครัว การได้รับการอบรมเลี้ยงดู ความรู้ ความสามารถ ความสนใจและความถนัดเฉพาะตัวแตกต่างกัน การจัดการศึกษาจะทำให้นักเรียนรู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมทุกด้าน ผลผลิตของการจัดการศึกษาคือนักเรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมี

ความจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพของประชากรและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศให้สูงขึ้น (นรินทร์ สังข์รักษา, 2552, หน้า 1)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการแก้ไข และป้องกันปัญหาที่จะเกิดแก่เยาวชนรวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลโดยการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ด้วยการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้มีความสมดุลในด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านความรู้ และความสามารถ มีหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องฝึกหัดอบรมจิตใจและความประพฤติของนักเรียนให้รู้เหตุผลและความรับผิดชอบที่ดีไม่ให้นำความรู้ไปใช้ในทางมิชอบ การได้รับการศึกษาครบถ้วนเหมาะสมทุกด้าน การอบรมกล่อมเกลาความประพฤติของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม จะทำให้โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุผลในการจัดการศึกษาได้ในที่สุด (Lunenburg & Ornstien, 2000, p. 86; วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553, หน้า 344)

จากสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังมีปัญหา ด้านความรู้ ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนไม่เป็น

ไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ และปัญหา นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ปัญหายกพวกตีกัน การติดยาเสพติด การดื่มสุรา ปัญหาชู้สาว การติดเกม และอินเทอร์เน็ต การหนีเรียน การใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย การแต่งกายไม่เหมาะสม ไม่มีควมรับผิดชอบ ไม่มีวินัย และเห็นแก่ตัว ปัญหาเหล่านี้นับวันจะซับซ้อนมากขึ้นยากที่จะป้องกันแก้ไข คุณภาพนักเรียนทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และประชาชนโดยทั่วไปโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 3-6)

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน พบว่าปัจจุบันจัดการศึกษาเป็นไปตามปกติ ยังไม่ค่อยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาเด็กบางกลุ่มโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ส่งลูกเข้าเรียนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ไม่มีเวลาเอาใจใส่เด็กเรียนในความปกครองมากเท่าที่ควร ทำให้เด็กบางส่วนต้องออกกลางคันเพื่อทำงานหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำและก่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาในระดับสถานศึกษาที่สำคัญส่วนใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมการสอนแบบเดิม คือการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเรียน นักเรียนขาดการลงมือปฏิบัติจริง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน (หวน พินรุพันธ์, 2549, หน้า 10)

จากที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับรู้และนำส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเองไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการดำเนินงานภายในสถานศึกษาตามคุณภาพที่คาดหวังคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยซึ่งมี

ความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยตรงจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหา แนวทางพัฒนาและเสนอแนะแนวคิดในการพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมไปพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายด้านการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติต่อไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ภาพรวมสภาพและปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. ได้ภาพรวมอันเป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
3. ผู้บริหารและครูได้แนวคิดไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยนี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 รวมทั้งหมด 56 โรงเรียน

2. การวิจัยนี้เน้นข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 8 ประการคือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

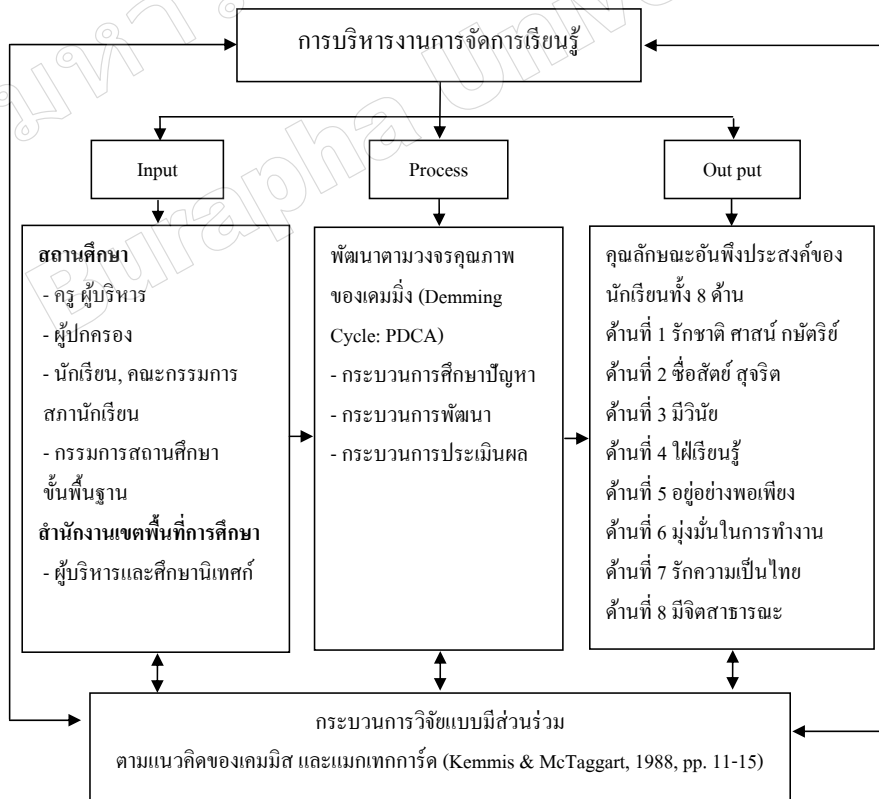
3. ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลจากสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวทางอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
3. เพื่อประเมินระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นชนิดเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 80 ข้อ ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คนและครูผู้สอน จำนวน 322 คน รวมทั้งสิ้น 378 คน

2. คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. แบบประเมินตนเองของนักเรียน เป็นแบบประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นชนิดเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 56 ข้อ

4. แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามสำหรับผู้บริหารและครูวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตจากอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 378 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2. ไปแจกแบบสำรวจสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและนำคู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแบบประเมินตนเองของนักเรียนไปทดลองใช้ และไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนทำการวิจัย

3. การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจสภาพและปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากแจกแบบสำรวจไปแล้ว 20 วันด้วยตนเอง ได้แบบสำรวจกลับคืนมาครบทุกฉบับ เมื่อได้รับแบบสำรวจคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสำรวจ จากนั้นนำไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มครูวิชาการ มีการเตรียมหัวข้อและข้อคำถามเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รัชชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ โดยการเตรียมบุคลากร ผู้ดำเนินการสนทนาคือ ผู้วิจัยดำเนินการเอง มีการจดบันทึกการสนทนาเพื่อรวบรวมข้อมูล จากการจดบันทึก การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

4.1 ให้นักเรียนประเมินตนเองก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้แบบประเมินตนเอง จำนวน 56 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินตนเองของนักเรียนจำนวน 35 คนโดยใช้ค่าสถิติ t-test dependent

4.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คนและหัวหน้าวิชาการ จำนวน 5 คน ตามกรอบข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารงานจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			โดยรวม		
	\bar{x}	SD	ความ หมาย	\bar{x}	SD	ความ หมาย	\bar{x}	SD	ความ หมาย
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.01	0.64	มาก	4.38	0.67	มาก	4.39	0.67	มาก
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	4.30	0.62	มาก	4.17	0.65	มาก	4.19	0.68	มาก
3. มีวินัย	4.08	0.53	มาก	3.96	0.61	มาก	3.98	0.61	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	3.98	0.64	มาก	3.77	0.62	มาก	3.80	0.63	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.17	0.69	มาก	3.96	0.68	มาก	4.00	0.69	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.11	0.58	มาก	3.97	0.65	มาก	3.99	0.64	มาก
7. รักความเป็นไทย	4.33	0.59	มาก	4.14	0.63	มาก	4.17	0.67	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	4.14	0.54	มาก	4.00	0.62	มาก	4.03	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.60	มาก	4.04	0.64	มาก	4.06	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นว่า สภาพการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 3.80 - 4.39$)

ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			โดยรวม		
	\bar{x}	SD	ความหมาย	\bar{x}	SD	ความหมาย	\bar{x}	SD	ความหมาย
1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	1.72	0.92	น้อย	1.58	0.70	น้อย	1.60	0.75	น้อย
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	1.99	0.92	น้อย	1.88	0.72	น้อย	1.90	0.76	น้อย
3. มีวินัย	2.23	0.96	น้อย	2.21	0.85	น้อย	2.14	0.87	น้อย
4. ใฝ่เรียนรู้	2.48	0.88	น้อย	2.29	0.86	น้อย	2.33	0.87	น้อย
5. อยู่อย่างพอเพียง	2.15	0.92	น้อย	2.01	0.83	น้อย	2.04	0.85	น้อย
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	2.33	0.78	น้อย	2.16	0.76	น้อย	2.19	0.77	น้อย
7. รักความเป็นไทย	2.15	0.89	น้อย	1.96	0.73	น้อย	2.00	0.77	น้อย
8. มีจิตสาธารณะ	2.25	0.83	น้อย	2.07	0.73	น้อย	2.10	0.75	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.16	0.88	น้อย	2.02	0.77	น้อย	1.78	0.79	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.78$) และเมื่อพิจารณาปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ($\bar{x} = 1.60-2.33$)

2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 35 คน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า นักเรียนขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมร้อยละ 58.76 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านใฝ่เรียนรู้

ร้อยละ 85.71 ด้านมีวินัย ร้อยละ 82.85 และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ร้อยละ 68.57

3. การสร้างระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการศึกษาการสร้างระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความตระหนัก หมายถึง การชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญและการฝึกให้นักเรียนเกิดความเอาใจใส่ รับรู้และเห็นคุณค่าของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทายกัน กิจกรรมสวดสังฆา กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมเล่าสู่กันฟังฉันท์พี่น้อง กิจกรรมสุนทรีย์เที่ยงวัน กิจกรรมเสวนาปัญหา กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” และกิจกรรมนำคำพ่อสอน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมให้แก่แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรมโครงการ กิจกรรมวัดในโรงเรียน กิจกรรมค่ายอาสาสมัครพัฒนาชุมชน กิจกรรมปลูกฝังจิตอาสา กิจกรรมโลกกว้างจากการเรียนรู้ กิจกรรมสานฝันมุ่งสู่นักเรียนคุณภาพ กิจกรรมยุวนักออม และกิจกรรมสร้างสัมพันธ์วินัยเชิงบวก

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปประยุกต์ใช้ หมายถึง นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ คุณค่าของแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้แบบประเมินตนเองของนักเรียน การบันทึก การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ครูวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา

4. การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการประเมินตนเองของนักเรียน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลังการทดลองใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากการจดบันทึก การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการของโรงเรียน พบว่า การสร้างความตระหนัก และการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะส่งผลต่อคุณลักษณะด้านการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่พบว่ามมีปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่พบมากที่สุดคือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมีวินัยและด้านมุ่งมั่นในการทำงาน การศึกษาริบทที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้ทำให้สามารถได้ระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การพัฒนาการบริหารจัดการและการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการบริหารงาน มาใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจเลียว บุรีภักดี (2542, หน้า 27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทฤษฎีไว้ว่าช่วยให้เราเข้าใจ ความเป็นมา ความเป็นอยู่และความเป็นไปของปรากฏการณ์หรือที่เรียกรวม ๆ ว่า ทฤษฎีช่วยอธิบายปรากฏการณ์ได้

ช่วยให้มนุษย์สามารถทำนายปรากฏการณ์และควบคุมปรากฏการณ์ ส่วนทฤษฎีระบบช่วยให้เราเข้าใจการพัฒนาเกิดขึ้นได้เพราะมีปัจจัยนำเข้าและกระบวนการพัฒนา ถ้าปราศจากสองสิ่งนี้ผลการพัฒนาจะไม่เกิดขึ้น ทฤษฎีช่วยให้สามารถวางแผน กำกับ ควบคุมให้เกิดการพัฒนาได้ โดยจัดหาปัจจัยนำเข้าและจัดให้มีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของกิดานันท์ มะลิทอง (2547, หน้า 35) ซึ่งสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอนไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ เพื่อจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนได้นั้น ระบบจะประกอบไปด้วยข้อมูลนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลป้อนกลับเสมอ และสอดคล้องผลการศึกษาศิลปะศักดิ์ ชำปฎิ (2551) เรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น พบว่าการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครอง นักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ หลังจากวิทยาลัยนาระบบการบริหารจัดการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มีผลทำให้นักศึกษามีพัฒนาการของพฤติกรรมและการเรียนไปในทางที่ดีมาก

2. การสร้างระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการปฏิบัติกิจกรรมสรุปได้ว่าประกอบไปด้วย ขั้นตอนการสร้างความตระหนัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานสร้างระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้วิจัยสร้างและสังเคราะห์ขึ้นดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของสุพัตรา สุภาพ (2551, หน้า 38-39) ซึ่งกล่าวไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคมซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ การเรียนรู้ทางตรงเป็นการสอนหรือบอกกันโดยตรง ส่วนการเรียนรู้ทางอ้อมเป็นการเรียน โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2551, หน้า 313) ที่กล่าวว่า กระบวนการสร้างความตระหนักช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และแนวคิดการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนของ กรมวิชาการ (2542, หน้า 155-160) ได้สรุปไว้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ความเข้าใจคุณค่าและความสำคัญของคุณลักษณะที่ดีไปฝึกปฏิบัติ โดยมีแนวทางการจัดทำการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย โดยเฉพาะแนวการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย ได้แก่ การจัดอบรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร เรืองศรี (2553, หน้า 91-103) ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความตระหนัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ การนำไปประยุกต์ใช้ และการประเมินผล เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ทราบว่ากิจกรรมสร้างความตระหนักและการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียน การนำไปประยุกต์ใช้และการประเมินผล ส่งผลต่อนักเรียนทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านรักชาติ ศาสน์

กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ในระดับที่สูงขึ้นตามผลการสร้างและพัฒนาระบบที่ผู้วิจัย สังเคราะห์และวิเคราะห์ขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียนดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

3. การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการประเมินตนเองของ นักเรียน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลังการทดลองใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการกิจกรรมในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกิจกรรมที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมที่จัดขึ้นเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียน เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่า สามารถนำสิ่งที่ได้ รับการพัฒนาไปใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิตได้ โดยครูจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสรุปความเข้าใจด้วยตนเอง ครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดหากิจกรรม ที่มีความสนุกสนาน มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของ ผู้เรียน ทั้งการสาธิต ยกตัวอย่าง การตั้งคำถาม และการ สอดแทรกในเนื้อหาและครูยังทำหน้าที่กระตุ้นความคิด ของผู้เรียนให้ฝึกการคิดวิเคราะห์ โดยครูและนักเรียนมี ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขทุกขั้นตอน

จากข้อค้นพบของการวิจัยดังกล่าวตลอดจน แนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และงาน วิจัยที่เกี่ยวข้องจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการบริหาร งานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research: PAR) โดยใช้ กระบวนการ P-D-C-A ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ผล เป็นอย่างดี หัวใจสำคัญอยู่ที่การตระหนักถึงปัญหาและ ความตั้งใจจริงของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายต้องการเห็นความ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถาน ศึกษา ซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้านของการ บริหารจัดการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนสูงขึ้นและจะส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 บุคลากรที่ร่วมวิจัยขาดความรู้และ ประสบการณ์ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมจากการ ดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องอาศัย ความร่วมมืออย่างจริงจังทุกฝ่ายและเป็นเรื่องใหม่ สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการโดยการให้เอกสารในการศึกษา ค้นคว้าให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีการจัด ประชุมสัมมนาครูวิชาการ การประสานความร่วมมือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย การพูดคุยกัน ทางโทรศัพท์ การติดต่อกันผ่านระบบการสื่อสารทาง อินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และประชุม ชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจทุกครั้งก่อนลงมือปฏิบัติจริง

1.2 ในการสัมภาษณ์ข้อมูลการศึกษาสภาพ และปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และการประชุม สัมมนากลุ่มย่อยพบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยไม่กล้า แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาและ สาเหตุ เพราะกลัวว่าจะมีผลกระทบกับหน่วยงานและ ตนเอง เช่น นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนภายใน

โรงเรียน ครูผู้สอนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้แยกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องออกจากกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก คือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และนักเรียน มีการนัดหมายและสัมภาษณ์แบ่งเป็นกลุ่มและสถานที่ต่างกัน เป็นต้น

1.3 การดำเนินการจัดกิจกรรม กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินการค่อนข้างใช้เวลานาน และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเวลาไม่สอดคล้องกับหน้าที่และการมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบใหม่ภายในโรงเรียน เป็นปัญหาในการดำเนินการกระบวนการวิจัย เนื่องจากผู้เข้ามารับผิดชอบงานใหม่ไม่ทราบข้อมูลเบื้องต้น ไม่รู้ว่ามียุทธศาสตร์อะไรบ้างและดำเนินการไปมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงต้องฝึกกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทุกครั้งและชี้แจงประสานงานความร่วมมือกับทุกฝ่ายบ่อยครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาและพัฒนา

2.1 ครูผู้สอน ควรเป็นแบบอย่างเป็นครูต้นแบบที่ดี สร้างศรัทธาและความน่าเชื่อถือให้กับนักเรียน เอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างจริงใจและต่อเนื่อง ให้คำแนะนำให้นักเรียนให้คำปรึกษา ด้วยความเป็นกันเอง เก็บความลับของนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมและคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ รู้จักคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ ความเสี่ยง กลุ่มพิเศษและแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในชั้นเรียน และศึกษาปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมและคุณลักษณะไม่พึงประสงค์เป็นรายบุคคล จัดบันทึกเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาเด็ก และร่วมกันสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน และรายงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสม

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและความสามารถควบคุมให้องค์การมีการทำตามแผนงาน มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างครบวงจร รวมถึงจัดให้มีการประเมินและติดตามผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการโรงเรียนสืบต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในลักษณะอย่างนี้อย่างต่อเนื่องทุกปี และดำเนินการตลอดทั้งปีการศึกษาหรือในช่วงระยะเวลา 2-3 ปี การศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามรูปแบบนี้สามารถแก้ปัญหาได้ รวมทั้งส่งผลต่อคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิดานันท์ มะลิตอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เจดีย์ว บุรีภักดี. (2542). ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 3(3), 24-32.
- ทศนา แจมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). *ผู้บริหารโรงเรียน สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล*. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- สิทธิศักดิ์ ชำปฏี. (2551). *การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น*. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุพัตรา สุภาพ. (2551). การขัดเกลาทางสังคม. ใน *ทิพวรรณ โลหะสุด (บรรณาธิการ), สังคมและวัฒนธรรม* (หน้า 38-39). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). *นักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี: พันธุ์พันธ์การพิมพ์.
- อัมพร เรืองศรี. (2553). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 6(2), 91-103.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2000). *Educational administration* (3rd ed.). Belmont, CA: Wadsworth/ Thomson Learning.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner* (3rd ed.). Geelong, Australia: Deakin University Press.